

jeho prodeji způsobem řetězového obchodníka a jeho činnost nebyla pletichářská. Za zjištěného stavu zásobování olomouckých spotřebitelů masem shodovalo se s povoláním obžalovaného, když mimo Olomouc opatroval pro olomouckého spotřebitele maso. Jsa nucen mimo Olomouc vyhledávat venkovského řezníka, mohl tak učiniti jednak sám, jednak dorozumívati se s ním veškerými způsoby obchodního sprostředkování a tedy také prostřednictvím osoby jiné, která koupí masa s venkovským řezníkem vyjednala nebo sprostředkovací tuto úlohu převzala. Přivoděné tím náklady jsou položkou v obou případech stejně nevyhnutelnou, ba není vyloučeno, že by nebyly při jinakém vyhledávání masa po venkově větší. Byl-li však obžalovaný oprávněn maso venku vyhledávat, nelze mluvit o tom, že se obžalovaný Čeněk V., jenž ostatně maso bez každého zisku dále prodal, na škodu Olomouckého spotřebitele vsunul mezi řezníka detailistu ve městě venkovském a Olomouckého spotřebitele. Pro obžalovaného V-a byl venkovský řezník — v tomto případě obžalovaný Emil H. — výrobcem a to obvyklým výrobcem, poněvadž při řádném zásobování olomouckého spotřebitele masem vždycky přicházelo maso na olomoucký trh také od venkovského řezníka, a obžalovaný Adolf H. byl jen nevyhnutelným sprostředkovatelem, jehož činnost se stanoviska spotřebitelova nebyla nijak neužitečná a nejevila nepříznivých účinků ani ve drahotě masa ani v nedostatku jeho. Když tedy, jak právě dovedeno, obžalovaného Emila H-a (jeho bratra řezníka Bedřicha H-a), jest považovati za obvyklého výrobce a obžalovaný Adolf H. vykonával ve skutečnosti pouze nutnou hospodářskou funkci sprostředkovatele nákupu masa mezi olomouckým řezníkem a jeho obvyklým výrobcem, nelze ani o Emilu H-ovi ani o Adolfu H-ovi, tím méně pak o obžalovaném Čenku V-ovi tvrditi, že činnost jejich měla ráz obchodů řetězových anebo byla pletichářská. Tím ovšem padá okolnost, zdůrazňovaná zmáteční stížností, že obžalovaný Adolf H. neměl živnostenského oprávnění, neboť na této okolnosti při sprostředkování, povahou věci vyžadovaném, nezáleží. Zákon lichevní chrání spotřebitele před vykořisťováním, účelem jeho však není, chrániti živnostníky, k živnosti oprávněné před soutěží lidí, kteří bez živnostenského oprávnění obchody provozují nebo sprostředkují, ovšem pokud činnost těchto lidí není zbytečnou a na újmu spotřebitelů.

Čís. 1146.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pronájem místností, zařízení ku provozování zubního lékařství, vdovou po zubním lékaři.

Pro posouzení přemrštěnosti požadované úplaty přichází v úvahu i kruh zájemníků zubolékařské živnosti.

(Rozh. ze dne 5. března 1923, Kr I 507/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 23. února 1922, jímž byli

obžalovaní Václav V. a Justina V-ová dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostění z obžaloby pro přečin podle §u 8 čís. 1—3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost státního zastupitelství dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. V první řadě dlužno zkoumati, zda zmatek dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. je odůvodněn čili nic, s hlediska tohoto pak dlužno posuzovati výtky, činěné napadenému rozsudku po rozumu §u 281 čís. 5 tr. ř. Napadený rozsudek zjišťuje výslovně toto: V lednu 1919 zemřel na Král. Vinohradech MUDr. Václav V., který ve svém domě provozoval zubolékařskou praksi. Ve své závěti ze dne 30. března 1906 udává, že má ohlášenou živnost zubní techniky a že jeho žena, spoluobžalovaná Justina V-ová, má právo živnost dále provozovati. Obžalovaný Václav V. v době úmrtí svého otce studoval již lékařství a hodlal po ukončení studií praksi zubolékařskou po otci dále provozovati. Obžalovaní přijali tedy Dra Rudolfa H-a, který byl od dubna do konce září 1919 zaměstnán u nich jako vedoucí síla a kterému za provozování zubolékařské praxe platiti měsíčně 2000 Kč. V té době činila roční tržba přes 100.000 Kč. Poněvadž Dr. H. naléhal, by mohl vésti zubolékařskou praksi na svůj účet, uzavřeli s ním obžalovaní dne 29. září 1919 smlouvu, podle které Dr. Rudolf H. pronajímá od obžalovaných zubolékařskou praksi, provozovanou po MUDru Václavu V-ovi v I. patře jeho domu v těchto místnostech: 2 pokoje dvouoknové na náměstí, pracovní místnost s předsíní, klosetem, sklepem na uhlí a kuchyň. Dle této smlouvy byly Dru H-ovi ze zařízení zubolékařského k použití obě operační židle, pokladna, umývadlo, elektrický vrtací stroj, rameno k operačnímu stolku, lis, digestoř, válcovna, elektromotor a polírovací přístroj. Jménem činže za veškeré uvedené místnosti a předměty jakož i jmenem odstupného za provozování praxe zavázal se Dr. Rudolf H. platiti obžalovaným měsíčně pozadu 2000 Kč, tedy 24.000 Kč ročně. Dr. Rudolf H. měl v této zubolékařské praksi roku 1920 tržbu 100.000 Kč a roku 1921 tržbu 90.000 Kč. Rozsudek zjišťuje dále, že Dr. Rudolf H. najal místnosti s částečným bytovým a zubolékařským zařízením a s ohledem na určitý kruh pacientů a zákazníků svého předchůdce, který v těchto místnostech zubolékařskou praksi provozoval. Dr. H. byl nejprve u obžalovaných zaměstnán jako asistent, vykonáváje dále zubolékařskou praksi po zemřelém MUDru Václavu V. Nevybudoval si, když pak smlouvou ze dne 29. září 1919 najal zubolékařskou praksi od obžalovaných, aby ji mohl vésti na svůj účet, okruh své klientely sám, nýbrž použil úmrtí Dra V-a, by jeho pacienty, uvyklé na místnosti, ve kterých zemřelý Dr. V. všeobecně známou a rozsáhlou zubolékařskou praksi provozoval, pro sebe získal. Tomu nasvědčuje i ta okolnost, že na domě zůstala návštěvní tabule s firmou zemřelého Dra Václava V-a. Na základě těchto zjištění dlužno zkoumati, zda obžalovaní: 1. využívali mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, 2. zda žádali z místností a náradí, jehož Dr. H. používal, jako nájemné, částky zřejmě přemrštěné a 3. zda si subjektivně byli toho vědomi, že žádají (poskytovat si dávají)

cenu přemrštěnou. Ad 1. Již před válkou přenechávaly a pronajímaly se místnosti, kde byly se zdarem provozovány určité živnosti, ať řemeslné neb obchodní podniky, nebo prakse advokátní, nebo lékařská, interesentům, provozujícím tutéž živnost, týž obchod anebo zaměstnání, nebo podobný podnik, za ceny daleko vyšší, než činily ceny (nájemné) z místností stejných, kde však takové provozovny, buď ještě vůbec nebyly, aneb dosud neprosplávaly. Interesenti pak rádi takové místnosti najímali a zvýšené ceny (nájemné) platili, neboť nenajímali pouze místností, nýbrž přejímali zároveň provozovnu s okruhem zákazníků, odběratelů, klientů nebo pacientů, zvyklých právě na tuto místnost, nebo na původního majitele provozovny. V tom spočívala právě cena staré, dobré pověsti se těšící firmy, proslulé advokátní kanceláře atd. Taková stará firma, t. j. onen okruh spolehlivých zákazníků, klientů nebo pacientů, představovala jak při zcizení, tak i při pronájmu závodu značnou majetkovou hodnotu, za niž si zcizitelé (pronajímatelé) vymíňovali vyšší úplatu, která bývala zahrnována v cenu tržní (v nájemné) a bývala placena buď úhrnkem anebo ve formě ročního nebo měsíčního důchodu. Tomu na závadu nebylo, že v některých případech dle zákonů a nařízení nebyli pronajímatelé, ať už to byli vlastníci místností, neb zástupci, po případě dědicové živnostníka, závod pozvednuvšího, oprávnění, živnost nebo praksi provozovati. Tomu tak bylo i v tomto případě, kde obžalovaní dle srovnalé vůle s najímatelem Drem H-em pronajali mu místnosti, kde dříve byla provozována výnosná prakse zubolékařská zemřelým Drem Václavem V-em, i s potřebným zařízením. Jedině směr o d a t n o u pro posouzení právního poměru mezi obžalovanými a Drem H-em byla v ů l e s t r a n. Obžalovaní nežádali ú p l a t u pouze za místnosti a používání náradí, nýbrž za p ř e n e c h á n í s t á v a j í c í p r a k s e, t. j. okruhu pacientů, kteří byli zvyklí do pronajatých místností choditi a tam se léčiti. Dne 1. dubna 1920 podali obžalovaní na MUDra H-a u okresního soudu na Král. Vinohradech žalobu na vyklizení nájemně mu přenechaných místností a jich zařízení. Stanoviska, která ve sporu tomto tlumočila jak lékařská komora, tak i okresní politická správa na Král. Vinohradech, odpovídají zákonu a sdílí je i Nejvyšší soud. Dle nich nesmí vdova po lékaři za žádných okolností provozovati dále lékařskou praksi domnělým právem vdovy, jak jest tomu u řemeslných nebo koncesovaných živností; obdoba jest zde naprosto nepřipustnou. Vdova musela by sama pro svou osobu prokázati nejprve způsobilost a dosáhnouti koncese zubního technika, při praksi lékařské musela by nabýti sama hodnosti doktora lékařství na universitě. Důsledkem toho nemůže vdova po zubním lékaři pronajmouti lékařskou praksi, nýbrž toliko příslušný byt (ordinační pokoj, čekárnu, pracovnu atd.) a za úplatu zapůjčiti lékařsko-technické zařízení (instrumentář) za účelem dalšího provozování lékařské prakse lékařem; v tom případě musí však lékařská prakse zníti na jméno tohoto lékaře (zubního lékaře). Než okolnosti tyto jsou z důvodů, shora uvedených, pro řešení otázky, zda obžalovaní jednali, využívající mimořádných poměrů, válkou vyvolaných, bezpředmětnými a mohly by míti vliv nejvýše ve zmíněném anebo v podobném sporu civilním, nanejvýš kdyby bylo žalováno na plnění úplaty ze smluv shora uvedených nebo na vrácení částek, již

na základě těchto smluv zaplacených. Z uvedeného je vidno, že podobné smlouvy, jakou uzavřeli obžalovaní s Drem H-em, se uzavíraly i před válkou, že takové právní poměry byly již před válkou a touto vyvolány nebyly. Nelze proto tvrditi a vytýkati, že obžalovaní, požadující při přenechání místností se zařízením pro provozování zubolékařské praxe od Dra H-a úplaty vyšší nežli by činilo obvyklé nájemné, využívali mimořádných poměrů války v vyvolaných. Ad 2. Na základě stavu věci, jím zjištěného, dospěl nalézací soud k přesvědčení, že obžalovaní nežádali takto ceny zřejmě přemrštěné. Náзор ten sdílí též zrušovací soud, neboť vzhledem k výnosu 100.000 Kč a 90.000 Kč, kterého Dr. H. ihned na začátku své praxe dle zjištění soudu v uvedených místnostech docílil, jest požadovaná úplata, se zřetelem na stálý kádr pacientů zemřelého Dra Václava V-a, přiměřenou.

Čís. 1147.

Obžalovaného pro urážku na cti, že prý jiným způsobem, než veřejně, (§ 488 tr. zák.), křivě obvinil soukromého obžalobce z padělání soukromé listiny, vymínuje důkaz pravděpodobnosti.

V řízení o urážce na cti nelze odsouzenému uložit útraty, jež vzešly jeho udáním, pro něž jest nyní obžalován a na základě něhož bylo zavedeno veřejným obžalobcem řízení, pokud vzešly v tomto řízení.

(Rozh. ze dne 5. března 1923, Kr I 119/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Liberci ze dne 10. února 1922 č. j. U-VI-1276/21 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Liberci ze dne 31. května 1922 č. j. Bl-VI-55/22 porušen byl zákon v ustanovení Šu 490 odstavec druhý tr. zák., rozsudkem okresního soudu v Liberci též v ustanovení Šu 390 tr. ř., rozsudky ty se zrušují a okresnímu soudu v Liberci se ukládá, by, šetře zásady Šu 293 odstavec třetí tr. ř. ve věci znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Ze spisu okresního soudu v Liberci U VI 393 a 1276/21, které spolu úzce souvisejí, vyplývá tento skutkový děj: Když uprázdněné místo učitele zpěvu na německém gymnasiu v Liberci bylo bez konkursu propůjčeno řediteli liberecké hudební školy Emilu K-ovi, učinil neznámý pisatel o tom oznámení z 9. února 1921 zemské školní radě, podepsav je jménem »Rudolf S., Reichenberg,« Proto Rudolf S., dovědév se o tom, učinil dle spisů U VI 393/21 o zneužití svého jména trestní oznámení státnímu zastupitelství ze dne 29. března 1921; státní zastupitelství zavedlo u okresního soudu v Liberci přípravné vyhledávání ve směru §§ 197 a 461 tr. zák. proti neznámému pachateli. V průběhu jeho slyšení byli znalci písma a to Leopold T., jenž podal posudek, že jest pravděpodobné, že Elisa K-ová ono podání psala. Naproti tomu prohlá-